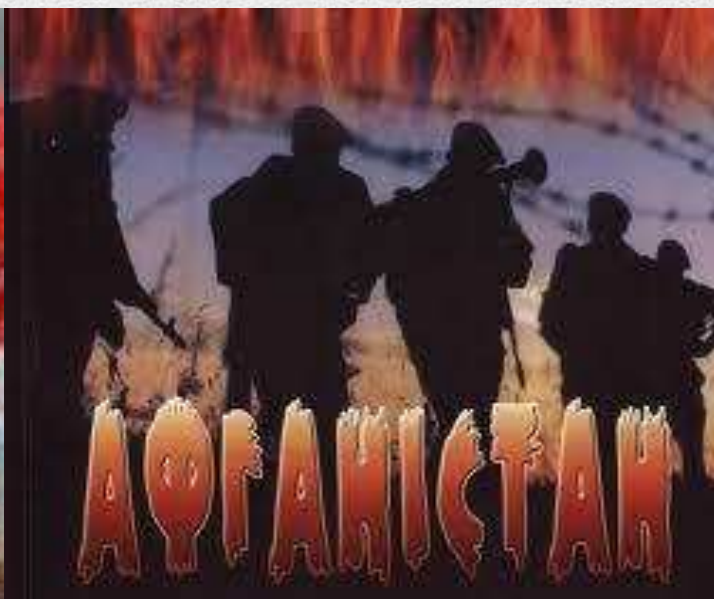

Ти вічна біль - Афганістан...

15 ЛЮТОГО - РІЧНИЦЯ ВИВЕДЕННЯ ВІЙСЬК СРСР З АФГАНІСТАНУ

*Минають дні, ідуть роки,
Життя листки перегортає
А біль Афгану - на віки
В душі чомусь не замовкає...*

*15 лютого – День вшанування учасників бойових дій
на території інших держав, річниця виведення
військ колишнього СРСР з Республіки Афганістан.*

ВІЙНА В АФГАНІСТАНІ

1979—1989

- Війна в Афганістані — повномасштабна збройна агресія Радянського Союзу проти суверенної держави Демократична Республіка Афганістан. Розпочалась у грудні 1979 році нападом спецпідрозділів КДБ СРСР на президентський палац у Кабулі і вбивством президента країни Хафізулли Аміна і його оточення та введенням у країну «обмеженого контингенту» Радянської Армії. Війна за офіційними радянськими даними тривала до виводу основної маси радянських військ 15 лютого 1989 року. В результаті цієї війни загинуло (за міжнародними даними, прийнятими також і СРСР) близько 1,5 млн. або 10% з числа тодішнього населення країни. Радянські втрати, за офіційними радянськими даними, становили близько 15 тисяч військовиків.
-

ПОЛІТИЧНЕ СТАНОВИЩЕ НА ПОЧАТОК ВІЙНИ

- Афганістан завжди був однією з найбідніших країн світу. Це було зумовлено насамперед географічним розміщенням країни, рельєфом місцевості (80 % території — гори та безводні пустелі), а також особливостями релігійної свідомості афганських племен. Афганці здавна сповідують іслам ханіфістського напрямку, особливістю якого є аскетизм і консерватизм повсякденного життя. Традиційно панівною елітою в афганському суспільстві були вожді пуштунських племен, верхівка духовенства, багаті землевласники, купці та нечисленний офіцерський корпус. Значна роль військовиків в Афганістані була звичною для азійської країни.
-

ВІЙНА (1979—89)

- У вересні 1979 року до влади в результаті палацового заколоту прийшов жорстокий тиран Хафізулла Амін, репресивна політика котрого не влаштувала основну масу афганців. У країні фактично спалахнула громадянська війна, яка загрожувала самому існуванню комуністичного уряду, — і вторгнення радянських військ в Афганістан ставало неминучим. Затим що в Кремлі Брежнєв фактично вже не міг керувати державою, ідея військового розв'язку проблеми перепала шефу КДБ Юрію Андропову. Шеф КДБ, у руках якого зосередилася виконавча влада, саме тоді ж скористався нагодою очистити «Авгієві стайні» соціалістичного табору від найодіозніших фігур, що компрометували комуністичну ідею.

*Афганські моджехеди з двома гарматами.
1984*

ПОЧАТОК ВІЙНИ

- Рішення ввести радянські війська до Афганістану ухвалено 12 грудня 1979 року на засіданні Політбюро ЦК КПРС і оформлено секретною ухвалою ЦК КПРС. Офіційна мета введення була - запобігти загрози іноземного військового втручання. Як формальну підставу Політбюро ЦК КПРС використовувало неодноразові прохання керівництва Афганістану.
- Військове угруповання, яке офіційна радянська пропаганда називала винятково Обмеженим контингентом радянських військ (рос. ОКСВ), опинилося безпосередньо втягнутим у громадянську війну, що розгорялася в Афганістані, і стало її активним учасником та головним збудником.
- У конфлікті брали участь збройні сили уряду Демократичної Республіки Афганістан (ДРА) з одного боку і озброєна опозиція (моджахеди, або «душмани») — з іншого. Боротьба велася за повний політичний контроль над територією Афганістану. Моджахедам в ході конфлікту підтримку подавали військові фахівці США, ряд європейських країн-членів НАТО, а також пакистанські спецслужби.

*Селище моджахедів,
зруйноване радянськими
військами (1986)*

ЕТАПИ

- Перебування радянських військ в Афганістані і їхня бойова діяльність умовно розділяються на чотири етапи.
  - 1-й етап: грудень 1979 р. — лютий 1980 р. Введення радянських військ до Афганістану, розміщення їх по гарнізонах, організація охорони пунктів дислокації і різних об'єктів.
  - 2-й етап: березень 1980 р. — квітень 1985 р. Ведення активних бойових дій, зокрема широкомасштабних, спільно з афганськими з'єднаннями й частинами. Робота з реорганізації і зміцнення збройних сил ДРА.
  - 3-й етап: травень 1985 р. — грудень 1986 р. Перехід від активних бойових дій переважно до підтримки дій афганських військ радянською авіацією, артилерією і саперними підрозділами. Підрозділи спецпризначення вели боротьбу з припинення доставки зброї і боєприпасів із-за кордону. Відбувся вивід 6 радянських полків на Батьківщину.
  - 4-й етап: січень 1987 р. — лютий 1989 р. Участь радянських військ у проведенні афганським керівництвом політики національного примирення. Продовження підтримки бойової діяльності афганських військ. Підготовка радянських військ до повернення на Батьківщину і здійснення повного їх виводу.
-

ПОЛІТИЧНЕ ВРЕГУЛЮВАННЯ

- 28 липня 1986 року Горбачов у промові під час перебування у Владивостоку оголосив про рішення радянського керівництва: починаючи з 15 жовтня і до кінця 1986 року з Афганістану вивести 6 полків – один танковий, два мотострілецьких і три зенітних з їх штатною технікою і озброєнням. Повертатися ці частини мали в райони їх постійної дислокації в СРСР.
  - 14 квітня 1988 року за посередництва ООН в Швейцарії міністрами закордонних справ Афганістану і Пакистану підписані Женевські угоди про політичне врегулювання ситуації в ДРА. Радянський Союз зобов'язався вивести свій контингент в 9-місячний термін, починаючи з 15 травня; США і Пакистан, зі свого боку, повинні були припинити підтримувати моджахедів.
  - Відповідно до угод виведення радянських військ з території Афганістану почалося 15 травня 1988 року. 15 лютого 1989 року з Афганістану повністю виведені радянські війська. Виведенням військ 40-ої армії керував останній командувач контингентом генерал-лейтенант Борис Громов.
-

ВТРАТИ...

- За уточненими даними, всього у війні Радянська Армія втратила 14 427 чоловік, КДБ — 576 чоловік, МВС — 28 чоловік загиблими і зниклими безвісти. Поранення і контузії отримали більше 53 тисяч чоловік. Медична допомога була надана 463 тисячам військовослужбовців.
- За оцінками незалежних дослідників втрати радянської армії склали до 140 тисяч убитими та до 350 тисяч пораненими.
- За національним складом втрати склали: росіян - 6.888 чол., українців - 2.378 чол., узбеки - 1.066 чол., білорусів - 723 чол., татари - 442 чол., казахи - 362 чол., туркмени - 263 чол., таджики - 236 чол., азербайджанці - 195 чол., молдавани - 195 чол., чуваші - 125 чол., киргизи - 102 чол., народності Дагестану - 101 чол., башкири - 98 чол., вірмени - 95 чол., грузини - 81 чол., мордва - 66 чол., литовці - 57 чол., марійці - 49 чол., чеченці - 35 чол., осетини - 30 чол., кабардинці - 25 чол., латиші - 23 чол., калмики - 22 чол., удмурти - 22 чол., комі - 16 чол., естонці - 15 чол., інгуші - 12 чол., балкарці - 9 чол., євреї - 7 чол., карели - 6 чол., каракалпаки - 5 чол., тувинці - 4 чол.

ЗА ВІКОМ ВТРАТИ СКЛАЛИ:

- до 20 років - 8.655 чол. (у т.ч. - 2 офіцера);
- 20-25 років - 3.557 чол. (842 офіцери);
- 25-30 років - 878 чол. (640 офіцерів);
- 30-40 років - 573 чол. (396 офіцерів);
- понад 40 років - 170 чол. (99 офіцерів)

ЗА ВІЙСЬКОВИМИ ЗВАННЯМИ ВТРАТИ СКЛАЛИ:

- офіцерів - 1979 чол.
- прапорщиків - 691 чол.
- сержантів - 3166 чол.
- солдат - 7879 чол.
- робітників та службовців Радянської армії - 118 чол.
- Точне число загиблих у війні афганців невідоме.
Наявні оцінки коливаються від 1 до 2 млн. чоловік.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ

- Через горнило радянсько-афганської війни пройшло більше 160 000 українців. З них 2 378 загинули, в тому числі 60 вважаються зниклими безвісти або тими, що потрапили в полон.
- Поранення отримали більше 8 000 українців, з них 4 687 повернулися додому інвалідами.
- Із 72 осіб, удостоєних за роки «афганської» війни звання Герой Радянського Союзу, є 11 українців.

*Меморіальний комплекс
пам'яті воїнів України,
полеглих в Афганістані, Київ*

ПАМ'ЯТНИКИ ВОЇНАМ - « АФГАНЦЯМ »

*Пам'ятник воїнам -
« афганцям » у Києві*

*Пам'ятник воїнам -
« афганцям » у Кривому
Розі*

*Пам'ятник
воїнам-
«афганцям» у
Бучі*

*Пам'ятник воїнам,
котрі загинули в
Афганістані, у
Дрогобичі*

«ГІРКА ПАМ'ЯТЬ: АФГАНІСТАН БОЛИТЬ У НАШИХ ДУШАХ»

